

МЛАДИ КРАГУЈЕВЧАНИ У УЛОЗИ НОВИНАРА У НЕМАЧКОЈ (5)

Мој дом, а не ја у дому

Марен Феисе је директорка невладине организације која има саветодавну улогу, чији је задатак да особе са инвалидитетом оспособе да буду самостални и корисни чланови друштва и да равноправно учествују у свим дешавањима. Иначе, сви саветници у овој НВО су особе са инвалидитетом, а Саветовалишта постоје на територији целе Немачке.

Феисе је рођена са инвалидитетом, трајно користи колица, покреће само једну руку, тачније само зглоб шаке, али је упркос озбиљном хендикепу успела да битно унапреди рад Саветовалишта и повећа број корисника. Посебно је задовољна изузетном сарадњом са другим удружењима, предузећима и институцијама који су од велике помоћи.

Саветовалиште је отворено за све којима је потребно и потпуно је бесплатно. Просторије се налазе у центру града и доступне су особама са инвалидитетом. Имају тактилне стазе за следеће и слабовиде, лифтове за кориснике колица, преводиоце гласовног језика за глуве и наглуве. Саветници, који то могу, иду и у кућне

посете онима спречени да дођу у Саветовалиште или им више прија да разговарају у свом дому.

Пошто се особе са инвалидитетом отежано крећу, неколико Удружења донело је одлуку да раде под истим кровом са Саветовалиштем, чиме су знатно олакшали својим корисницима да им се обрате.

■ Саветовалиште за све

У Саветовалиште долазе будући родитељи од почетка трудноће, кад сазнају да ће добити дете са инвалидитетом. Они желе да се што боље информишу и припреме, како би му обезбедили што бољи почетак живота.

За родитеље деце испод три године осмишљен је посебан програм, са свим потребним информацијама. Када родитељи наиђу на препреке током одрастања детета - од јаслица и предшколског узраста, па до завршетка школовања, долазе у Саветовалиште.

Једном месечно организују се скупови на којима учествују родитељи деце предшколског и школског узраста, који заједно са стручњацима дискутују о унапређењу доступности квалитетног укључивања деце са хендикепом у различите нивое об-

УЧЕСНИЦИ СЕМИНАРА СА МАРЕН ФЕИСЕ

АСИСТЕНТИ 200 ВРТА ПОМАЖУ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

разовања. Најчешћи проблеми са којима се сусрећу су личне кризе, проблеми у везама, изазови у послу и каријери, здравствене бригае и бригае због немоћи, аутодеструктивне мисли и емоције и насиље и нетолеранција.

Саветовалиште покушава да помогне клијентима да кроз приче са светницима, који су

такође преживели искушења и недаће, помогне клијентима да „пронађу равнотежу између тела, ума срца и духа“ и учврсте се у одлуци да се сами боре за самостални живот. Атмосфера је ведра и клијенти могу отворено да причају о проблемима. Мото саветовалишта је „Мој дом, а не ја у дому!“, каже госпођа Феисе.

ПОСЕТА ВОЛОНТЕРСКОМ ЦЕНТРУ ИНВАЛИДЕТНИХ ОСОБА

ИНТЕРНАЦИОНАЛНА ИНКЛУЗИЈА

Тимски рад уместо конкуренције

У оквиру програма немачко српске размене срели смо се и са младима из других земаља, ангажованих на пројектима размене младих. Било је ту Енглезца, Шпанаца, Француза, Пољака, Израелца, Немаца и сви заједно су учествовали у инклузивном програму „Тимски рад уместо конкуренције“

Најбољи начин да упознамо младе из других земаља био је да напустимо своју групу и postanемо члан интернационалног тима са одређеним задацима. Први заједнички задатак био је у хановерском зоолошком врту.

Била је то и прилика не само да се међусобно упознамо, већ и да посетимо, по многим, најлепши зоолошки врт у Европи. И заиста је невероватан. Огроман је, одлично испланиран и лепо направљен. Све животиње се могу видети у свом природном станишту, без кавеза и шипки. Већина је смештена на великом простору, који је ограђен природним баријерама, попут воде или огромног камења.

Током обиласка зоолошког врта постоје „станице“ на којима се добијају информације о темама које се тичу заштите животне околине, сиромаштва, изумирања животиња и слично. За децу је направљено и неколико паркова у којима могу да се играју. Посебан део одређен је за домаће животиње. Поред живих крава, деца на моделу краве у природној величини, уче како се музе краве и одакле

СРПСКИ ИГРАЧИ СА ОСВОЈЕНИМ МЕДАЉАМА

долази млеко.

За лакши обилазак зооврта нацртана је мапа и стазе до којих се може доћи до сваке животиње. Врт је подељен и по земљама у којима живе одређене животиње, па смо се у појединим ситуацијама осећали као да смо на другом крају света. Тако на пример, за слонове је направљен екстеријер који подсећа на Индију, а да би се видели пингвини, фоке и поларни медведи, улази се у потопљени брод, а животиње се посматрају кроз окна док се играју пливајући.

Поред уживања и упознавања са младима из других земаља, наша група је имала задатак да провери да ли је зоолошки врт прилагодан особама са инвалидитетом.

ИНТЕРНАЦИОНАЛНА ГРУПА НА ЗАДАТКУ ИМИТИРАЊА СЛОВА

Осим основне активности, саветовања, често се организују округли столови, едукације, обуке и предавања. Теме су инклузија у образовању, спорту, рехабилитације и бројне друге области живота. Такође, организују и сајмове на тему инклузије, а посетиоци могу да прошире своја знања и размене искуства.

Обуке се одржавају и за наставнике и стручњаке који раде са децом која имају тешкоће у развоју, који желе да побољшају квалитет рада и начин едукације.

У обукама за особе без хендикепа, користе се едукативни материјали који олакшавају емпатију и боље разумевање живота особа са хендикепом.

Предавања се организују и за студенте који желе да се баве питањима инклузије, како би у будућности боље обављали тај посао.

Постоје посебне информативно-саветодавне радионице за особе са инвалидитетом, које желе да саме оду на путовање или годишњи одмор. На радионицама се се они припремају када да на најбољи начин превазиђу препреке на које могу наићи током путовања. Сви савети су индивидуализовани, дакле прилагођени особи која тражи помоћ, односно информацију.

Госпођа Феисе најбоља искуства има са путовања по скандинавским земљама. Посебно издваја Финску у којој се особе са инвалидитетом неометану свуда крећу.

Лепа искуства носи и из Шпаније, али са разлику од Финске, у Шпанији су туристичке знаменитости прилагођене особама са инвалидитетом, али им је зато свакодневни живот отежан.

Током распуста организују се посебни организовани програми путовања за ученике основних и средњих школа, под називом „Авантура програм“.

У Саветовалишту се пружа и услуга попуњавања формулара за следеће и слабовиде.

Што су људи са инвалидитетом видљивији и присутнији у друштву, људи који немају инвалидитет су сензибилнији. То је процес који долази сам од себе, каже Феисе.

■ Улога асистената у свакодневном животу

Град Хановер финасира и рад асистената-волонтера, који помажу особама са инвалидитетом у обављању свакодневних активности, као што су одлазак до продавнице, лекара, школе. Асистенције на послу и факултету. Волонтере-асистенте ангажује непрофитна организација за инклузивне услуге (GIS mbh), која има 100 запослених углавном социјалних радника, а када је ос-

ЧУДНО ПОКЛАЊАЊЕ ГРОБНИХ МЕСТА НА СТАНОВЉАНСКОМ ГРОБЉУ

Свештеници поклон проследили донаторима

Прича о становљанском гробљу нити је нова, нити јој се види крај. Још увек има незадовољства грађана који нису успели да издејствују гробна места упркос неформалној листи чекања, састављеној још пре више година, па ни онда када се гробље проширило за нових 16 места уз ограду црквеног дворишта, коју су иронично назвали „алејом великана”. Захтева је још увек више од капацитета гробља, које је од сеоског прерасло у једно од највећих, али није у систему „Градских гробља”.

А и како би грађани били задовољни када не постоји званична матична евиденција - ко је све ту сахрањен, ко све има гробна места, ко су стварни власници, ко је платио, а ко добио гратис и по ком основу, што потврђује и председник МЗ Дејан Пушица.

Он каже да због непостојања тачне евиденције ко је све ту сахрањен и ко су стварни власници гробних места, од кога ће наплаћивати услугу, ЈКП „Градска гробља” нису хтели да преузму ингеренцију над Становљанском гробљем, а приликом преговарања тражили су да буде и петоро стално запослених радника, што Месна заједница није била у могућности да испоштује.

И у тој свеопштој збрци, у којој не може да се снађе ни актуелно руководство, само је фалило да запрже чорбу два свештеника становљанске цркве која су у размаку од свега десетак дана „уступили” виђенијим грађанима – читај добростојећим, двогробна места која су, иначе, добили од Месне заједнице као поклон. Индикативно је да су баш истовремено схватили да им не требају гробна места на овом гробљу. У Станову се пронео гласине да су их уствари попови продали за око 2.000 евра, јер је један од свештеника наводно нудио једном гастербајтеру по тој цени. Али, то је на нивоу рекла - казала и тако то треба схватити.

Није спорно што су поповима додељена гробна места, иако не живе на подручју ове Месне заједнице, већ само служују, зашта постоји и одлука Савета Месне заједнице од 28. децембра 2016. године, него што су се сада предомислили и великодушно вратили поклон Месној заједници, али истовремено је условљавајући изјавом да га уступају конкретним људима. Поп Синоша Марковић мештанину Голубу Вељовићу, који је уједно и донатор цркве у Станову, а поп Горан Ђерковић Драгану Ђоровићу, такође донатору цркве у Станову.

Да би то изгледало папиролошки чисто написали су типске изјаве уз клаузулу да обавезе према Месној заједници треба да измире будући власници. У документацији стоје две признанице на по 40.000 динара, уплаћене истог дана када је МЗ „Станово” донела решење да се двогробно место број 1.809 додели Драгану Ђоровићу, а 1.807 Голубу Вељовићу уз допуст и потпис Дејана Пушице. И изјаве, решења и уплате завршене су буквално за само један дан. Не постоји овера код нотара, а за то нам је у Месној заједници дато образложење да је ово гробље статуса сеоског

Зашто свештеници нису вратили гробна места која им је Месна заједница поклонила, кад већ нису планирали ту да се сахране, него су поставили услов да се то право пренесе на конкретне, имућне донаторе цркве, што је родило сумњу о препродаји

СТАНОВЉАНСКО ГРОБЉЕ

ДАО ИМ ГРОБНА МЕСТА БИВШИ САВЕТ, А НЕ ПОКЛОНИО: ДЕЈАН ПУШИЦА

и да њима за сахрањивање није то потребно, као код уређених градских гробља.

■ Пристанак на условљавање

То је отворило читав низ питања. Зашто је председник Месне заједнице пристао на ултиматуме свештеника да баш конкретном лицу доделе већ додељену парцелу. Ваљда је било логично, ако свештенству нису била потребна та гробна места, да их врате Месној заједници, па нека она одлучи коме ће их доделити, кад већ постоји проблем са дуплом продајом и осморо људи који су платили немају парцелу.

Друго питање је због чега то морају бити искључиво донатори цркве, јер шта ако је неко друге вероисповести, атеиста или сиротиња која није имала могућности да донира новац за изградњу цркве, зар они треба да буду дискриминисани. Оносно, зашто такви треба да плате уместо 40.000 динара на свом гробљу, вишеструко више на неком од градских гробља.

То је био повод за разговор са Дејаном Пушицом, председником МЗ Станово, који је у старту рекао: „Ја нисам одговоран, ништа нисам додељивао. Свеш-

штвана ранг листа чекања.

■ Нема базе података

- Месна заједница Станово не управља на тај начин и нас не интересује коме ће они да поклоне и да ли ће да поклоне некоме. Месна заједница не залази у то. Штавише ми имамо само информацију што се тиче капеле, а о укупова МЗ нема обавештење нити је грађани обавештавају о било каквим променама, јер се на гробном месту где је неко од старијих сахрањен, сада неко други сахрањује. Ми немамо ни званичну ранг листу чекања на гробно место, каже Дејан Пушица.

По њему, није у надлежности Месне заједнице да руководи ко ће сутра бити укупан ту и да ли ће добити то као поклон или не. Грађани немају обавезу да пријаве када је нека сахрана. Они не излазе по самом гробљу да проверавају да ли неко има решење и да ли је платио, јер ту је неких 3.000 гробних места, а у евиденцији има само 500-600 и то је на новонасталој парцели ка „Милодуху”. За остало нема никакве евиденције. Пре пар година покушали су да обележавају гробна места налепницама, али су услед временских прилика саме спале.

- Месна заједница нема увид у целокупну документацију о самом гробљу, колико их је и ко су наследници, и ко би сутра био могући наследник тог гробног места, појашњава Пушица.

Он тврди да више на становљанском гробљу не постоји слободних места, могуће је да ће ускоро појавити изванредан број нових гробних места, по некој регулативној линији у Улици Бранка Ђопића, а што се тиче старог и новонасталих гробља нема ни једно.

- Нови Савет месне заједнице Станово је чак наследио седамосам случајева где грађани немају гробна места иако су уредно платили, јер не знају где им је тачно било додељено и неко се већ сахрањено на тим гробним местима. То сами грађани морају да реше, вероварно преко суда, каже Дејан Пушица додајући да је њима остало седам-осам нерешених случајева где грађани долазе и жале се и они покушавају на све могуће начине да укупокупају простора за бар једно гробно место у коме двоје могу бити сахрањено (једно на друго) уз њихов пристанак и сагласност и да им тако изађу у сусрет.

Дејан Пушица такође објашњава да тамо где постоји могућност за колико толико проширење гробља људи то не желе зато што је то подводни део, због нагиба терена слива се сва вода на том месту, па грађани зато не желе да ту купују гробна места. А другог решења тренутно нема.

Иначе, на становљанском гробљу свештеник Жоле Миловановић, који је био најзаслужнији за подизање светиње у Станову, већ је добио двогробно место од Месне заједнице Станово као и свештеник Павле Бућан - Паја, који је касније дошао у парохију ове цркве, и нешто касније се прикључио изградњи. Он је ту сахрањен са супругом. Добио су гробна места по основу заслуга у време мандата председника МЗ Милана Јовића.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

РАЗГОВОР СА МАРЕН ФЕИСЕ

нована, почела је са 20 радника.

Да би неко постао волонтер-асистент, неопходно је да прође обуку, током које се стиче знање неопходно за рад са особама које имају инвалидитет. У склопу обуке волонтери добијају задатак да један дан проведу у инвалидским колицима, шетајући и разгледајући ХанOVER, како би што боље осетили схватили проблеме тих особа. Право на коришћење услуге асистента доноси здравствена комисија. Тренутно има 170 волонтера - асистената, што је недовољно јер је право на сервис остварило још двеста особа које чекају помоћ асистената.

Сви асистенти су подељени у неколико група и задужени су за особе које похађају школу и којима је потребна асистенција током наставе, помажу у чувању деце, одводе их у парк, играју се са њима или иду у куповину, биоскоп, игралишта, на купане.

Постоји и посебна група асистената која помаже у послеподневим сатима.

ГИС је једина организација која поседује 600 возила потребних за превоз особа са инвалидитетом на различите дестинације. Она помаже и особама које су укључене у програм заједничког живота, односно одлучили су да живе самостално у групама са пет до шест особа које такође имају инвалидитет.

Волонтери-асистенти добијају надокнаду за превоз и за рад, чиме само покривају трошкове, јер посао обављају волонтерски у складу са својим слободним временом.

Наставиће се (Аутори овог шекста, који је наставак из прошлог броја, чланови су Удружена студената са хендикейом и волонтери Црвеног крста, који су недавно боравили у Немачкој Доњој Саксонији)